

1. CEL PROCEDURY

Procedura ma za zadanie ujednoczenie sposobu pobierania, przysyłania i przyjmowania próbek krwi wymagających opracowania w Pracowni Serologicznej Badań Konsultacyjnych (PSBK) Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa (RCKiK) w Gdańsku z zakresu immunologii transfuzjologicznej.

Postępowanie zgodne z procedurą jest pierwszym krokiem skutecznego badania przedtransfuzyjnego.

2. ZAKRES STOSOWANIA

2.1. Pracownia Serologiczna Badań Konsultacyjnych (PSBK) RCKiK w Gdańsku

2.2. Pracownia Analityczna RCKiK w Gdańsku

2.3. Dział Preparatyki i Ekspedycji Krwi RCKiK w Gdańsku

2.4. Podmioty lecznicze (Laboratoria, Szpitale, Przychodnie) zlecające badania z zakresu immunologii transfuzjologicznej do PSBK

SPOSÓB POSTĘPOWANIA

3. RODZAJ I ILOŚĆ MATERIAŁU DO BADAŃ Z ZAKRESU IMMUNOLOGII TRANSFUZJOLOGICZNEJ WYMAGANE przez PSBK

3.1. Pobrać dwie próbki krwi żyłnej o objętości:

- 7-10ml do suchej probówki
- 2-5ml do probówki z antykoagulantem (EDTA)

3.2. Od noworodków, niemowląt próbka 2-5 ml krwi żyłnej pobrana do suchej probówki lub z antykoagulantem (EDTA).

3.3. **Nie należy pobierać próbek krwi do probówek z żelem separującym.**

4. SZCZEGÓLNE ZALECENIA DOTYCZĄCE POBRANEGO MATERIAŁU W ZALEŻNOŚCI OD ZLECONEGO BADANIA

4.1. **Badania grupy krwi dla celów trwałej ewidencji**

- należy dostarczyć próbki z dwóch niezależnych pobrań (w różnym czasie)
- dopuszcza się możliwość przysyłania materiału do dwóch badań w tym samym dniu, pod warunkiem, że pobrany został przez dwie różne osoby; z drugiego pobrania dopuszcza się jedną próbkę krwi pobraną do suchej probówki lub na antykoagulant

4.2. **Próba serologicznej zgodności biorcy i dawcy przed przetoczeniem krwi**

- należy dostarczyć próbkę krwi pobraną z odrębnego, niezależnego wklucia wykonanego specjalnie w tym celu (zgodnie z pkt.3)
- nie należy wykonywać badania z tej samej próbki, która służyła do oznaczenia grupy krwi pacjenta

4.3. **Badania w odczynach poprzetoczeniowych**

- należy przysłać próbki krwi biorcy i dawcy/ów z których wykonano próbę zgodności (próbki archiwalne)
- dodatkowo materiał pobrany od pacjenta po przetoczeniu składnika (zgodnie z pkt.3)

4.4. W sytuacji kiedy ilość pobranego materiału jest niewystarczająca do wykonania pełnego badania, po telefonicznym zgłoszeniu z PSBK, należy jak najszybciej dostarczyć dodatkowe próbki w ilości zgodnej z zaleceniem.

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Gdańsku		
Procedura nr 195.101	Wersja nr 5	Strona 3/6

4.5. W razie konieczności kontynuowania badania w IHiT w Warszawie należy dostarczyć próbki w ilości zgodnej z indywidualnymi ustaleniami z PSBK.

5. POBIERANIE MATERIAŁU DO BADAŃ KONSULTACYJNYCH Z ZAKRESU IMMUNOLOGII TRANSFUZJOLOGICZNEJ

5.1. Zasady ogólne:

- 5.1.1. Przed pobraniem próbki krwi należy dokonać jednoznacznej identyfikacji i weryfikacji tożsamości osoby, od której jest pobierana próbka (na podstawie danych uzyskanych od pacjenta a jeżeli jest to niemożliwe- danych z karty gorączkowej lub formularza historii choroby).
- 5.1.2. Do pobierania krwi żyłnej stosować zamknięte systemy jednorazowe, pozwalające na pobieranie krwi w objętości wynikającej z zakresu zleconych badań.
- 5.1.3. Stosować probówki jednorazowego użytku, zaopatrzone w trwałą etykietę.
- 5.1.4. Materiał pobierany do badań należy traktować jako potencjalnie zakaźny.
- 5.1.5. Sposób pobierania materiału do badań nie może zmieniać jego właściwości.
- 5.1.6. Nie wolno przysyłać próbek krwi, z których były wykonywane już jakiegokolwiek inne oznaczenia (z wyjątkiem pkt.4.3.).
- 5.1.7. Nie należy pobierać próbek krwi z miejsca wkłucia, do którego podawane są płyny infuzyjne, leki, składniki krwi.

5.2. Opis próbek krwi:

- 5.2.1. Opis próbek należy wykonać bezpośrednio po pobraniu krwi, w obecności pacjenta, na podstawie danych uzyskanych od pacjenta, a jeżeli jest to niemożliwe- danych z karty gorączkowej lub formularza historii choroby. Na firmowej etykiecie znajdującej się na probówce wpisać drukowanymi literami:
 - **nazwisko i imię pacjenta, datę urodzenia lub nr PESEL**
 - **datę i godzinę pobrania próbki**
- 5.2.2. W przypadku braku możliwości uzyskania danych pacjenta, etykieta probówki powinna zawierać symbol NN oraz numer księgi głównej i numer księgi oddziałowej lub niepowtarzalny numer identyfikacyjny pacjenta.

6. WYMAGANIA DOTYCZĄCE ZLECEŃ NA BADANIA

- 6.1.** Obowiązujące wzory zleceń muszą być zgodne z aktualnymi przepisami (Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 11.12.2012 Dz. U. Poz. 5 z 4.01.2013r; Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 21.01.2009r Dz.U. Nr 22 Poz.128).
- 6.2.** Do każdej próbki nadsyłanej na badania do PSBK należy dołączyć odpowiedni druk zlecenia na badanie (załączniki 1-5, 8 do niniejszej procedury).
- 6.3.** Zlecenie musi być uzupełnione kompletnie z uwzględnieniem wszystkich wymaganych w formularzu informacji.
- 6.4.** Osoba pobierająca sprawdza zgodność danych pacjenta z danymi na etykiecie probówki z próbką krwi pacjenta i na zleceniach. Potwierdza to czytelnym podpisem na zleceniach, oraz wpisuje datę i godzinę pobrania.
- 6.5.** Dane pacjenta umieszczone na etykiecie probówki muszą być zgodne z danymi na zleceniu. Jeśli nie są zgodne należy postępować zgodnie z pkt. 11.

7. PRZECHOWYWANIE PRÓBEK KRWI

Pobraną próbkę krwi należy przechowywać w temp. 2-8 °C

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Gdańsku		
Procedura nr 195.101	Wersja nr 5	Strona 4/6

8. TRANSPORT MATERIAŁU DO BADAŃ SEROLOGICZNYCH

- 8.1.** Pracownia Immunologii Transfuzjologicznej pośrednicząca w przesyłaniu próbek do PSBK z oddziałów szpitalnych/ od kontrahentów, powinna sprawdzić czy pobrane próbki krwi spełniają wymagania (pkt.3, 4, 5) i zweryfikować zgodność z danymi na zleceniu (pkt.6).
- 8.2.** Transport organizuje placówka przekazująca materiał do badań, zgodnie z obowiązującymi procedurami w danym miejscu, uwzględniając zachowanie odpowiedniej temperatury transportu:
- próbki pobrane i dostarczane do badań w tym samym dniu; temperatura transportu 2 - 25°C
 - próbki pobrane w dniu poprzedzającym transport, przechowywane w temp. 2 - 8°C; temperatura transportu 2 - 10°C
- 8.3.** Należy zabezpieczyć materiał przed uszkodzeniem w sposób zapewniający bezpieczeństwo osobie transportującej i przyjmującej próbki.
- 8.4.** Próbkę należy dostarczyć do RCKiK (Dział Preparatyki i Ekspedycji Krwi) przez osoby do tego upoważnione, w zamkniętym opakowaniu transportowym (zbiorczym).
- 8.5. Informacje na opakowaniu transportowym (zbiorczym):**
- „materiał zakaźny”
 - nazwa jednostki nadsyłającej materiał
 - liczba pacjentów
 - gdy konieczne jest opracowanie próbek w danym dniu należy umieścić napis **PILNE**.
Przykład opisu „materiał zakaźny, Redłowo; 2 pacjentów, PILNE”

9. PRZYJMOWANIE MATERIAŁU DO BADAŃ

9.1. Dział Preparatyki i Ekspedycji Krwi

- 9.1.1. Pracownik Działu - przyjmuje próbki krwi przekazywane z placówek kierujących.
- 9.1.2. Wpisuje w karcie przyjęć próbek (załącznik nr 6 do niniejszej procedury) wszystkie wymagane w formularzu informacje.
- 9.1.3. Potwierdza przyjęcie próbek od osoby dostarczającej materiał do badań (jeżeli jest wymagane).
- 9.1.4. Powiadamia telefonicznie pomoce laboratoryjne (wew. 64) o konieczności odebrania materiału i przekazania do PSBK (w godzinach popołudniowych i nocnych informuje diagnostę laboratoryjnego z PSBK wew. 49).
- 9.1.5. Po uzupełnieniu całej karty przyjęć próbek (załącznik nr 6 do niniejszej procedury), w celu archiwizacji, należy przekazać ją do PSBK.

9.2. PSBK

- 9.2.1. przyjmuje próbki krwi przekazane z Działu Preparatyki i Ekspedycji Krwi oraz Pracowni Analitycznej RCKiK
- 9.2.2. osoba przyjmująca materiał do badań:
- sprawdza prawidłowość opisu poszczególnych próbek
 - sprawdza zgodność danych na skierowaniu z danymi na probówkach
 - ocenia wizualnie przydatność pobranego materiału do badania (hemoliza, ilość, rodzaj użytych próbek)
 - na dołączonym zleceniu potwierdza podpisem przyjęcie próbek, wpisuje datę i godzinę przyjęcia
 - zaznacza na zleceniu termin wykonania badania jeżeli konieczne jest jego dokładne określenie (dotyczy pacjentów osobiście zgłaszających się do RCKiK, załącznik nr 4, 5 do niniejszej procedury)

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Gdańsku		
Procedura nr 195.101	Wersja nr 5	Strona 5/6

- umieszcza próbki w statywie opisanym „próbki do opracowania”

10. CZAS WYKONANIA BADANIA

- 10.1.** Próbkę przeznaczoną do badania w trybie zwykłym lub nie posiadającą adnotacji o trybie wykonania będą opracowywane w ciągu 3 dni (w kolejności dostarczenia do PSBK).
- 10.2.** Badania „PILNE” wykonywane są w pierwszej kolejności, w możliwie najkrótszym czasie.
- 10.3.** W sytuacjach ratowania życia (próbki do badania w trybie natychmiastowym) należy niezwłocznie, telefonicznie powiadomić Pracownię Serologiczną Badań Konsultacyjnych (PSBK), nr telefonu 58 345 34 89.

11. POSTĘPOWANIE Z MATERIAŁEM NIE SPEŁNIAJĄCYM WYMAGAŃ

- 11.1.** Próbkę nie opisaną lub opisaną w sposób uniemożliwiający jednoznaczną identyfikację pacjenta (niekompletne lub nieczytelne dane pacjenta) nie podlegają opracowaniu.
- 11.2.** W przypadku stwierdzenia niezgodności otrzymanego materiału do badań z wymaganiami dotyczącymi pobierania, opisu próbek i transportu, błędów w zleceniach na badania pracownik PSBK odmawia wykonania badania.
- 11.2.1. Zawiadamia o tym fakcie zleceniodawcę (Pracownię immunologii transfuzjologicznej wykonującą badania dla danego zleceniodawcy).
- 11.2.2. Powód odmowy wykonania badania odnotowuje w dokumentacji (na przysłanym skierowaniu).
- 11.2.3. Niezrealizowane skierowanie umieszcza w segregatorze „Zlecenia niezrealizowane”.
- 11.2.4. Wpisuje w rejestr zleceń niezrealizowanych (załącznik nr 7 do niniejszej procedury), uzupełniając wszystkie wymagane w formularzu informacje.
- 11.2.5. Zaistniałe zdarzenie odnotowuje w książce raportów PSBK i zgłasza kierownikowi PSBK lub osobie zastępującej.
- 11.2.6. Próbkę nie podlegającą opracowaniu umieszczane są w statywie opisanym „próbki nie opracowane” i przechowywane przez 5 dni w temp. 2-8 °C.

12. ZAŁĄCZNIKI DO NINIEJSZEJ PROCEDURY

- 12.1.** Zlecenie na badanie grupy krwi (załącznik nr 1)
- 12.2.** Zlecenie na wykonanie próby zgodności (załącznik nr 2)
- 12.3.** Zlecenie na konsultacyjne badanie immunohematologiczne (załącznik nr 3)
- 12.4.** Formularze dla osób zgłaszających się na badanie bezpośrednio do RCKiK
- Zlecenie*/dane pacjenta do zlecenia* na badanie do PSBK (konflikt matka/dziecko) (załącznik nr 4)
 - Zlecenie*/dane pacjenta do zlecenia* na badanie do PSBK (grupa krwi)– (załącznik nr 5)
- 12.5.** Karta przyjęć próbek krwi do Pracowni Serologicznej Badań Konsultacyjnych (dotyczy Działu Preparatyki i Ekspedycji Krwi)– (załącznik nr 6)
- 12.6.** Rejestr zleceń niezrealizowanych w PSBK (załącznik nr 7)
- 12.7.** Zlecenie na konsultacyjne badanie immunohematologiczne w IHiT w Warszawie (załącznik nr 8)

Procedurę przygotowano zgodnie z aktualnymi przepisami: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 11.12.2012 Dz. U. Poz. 5 z 4.01.2013r; Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 21.01.2009r Dz.U. Nr 22 Poz.128; „Medyczne zasady pobierania krwi, oddzielania jej składników i wydawania” wydane przez IHiT, Warszawa 2011r.

Oświadczam, że zapoznałam/łem się z powyższą procedurą i zobowiązuję się do jej stosowania.

Lp.	Imię i nazwisko osoby przeszkolonej	Data przeszkolenia	Podpis
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			